

O kryzysie recenzowania

dr hab. Agnieszka Ziółkowska, prof. UŚ

Istota recenzji

- Recenzja nie jest dokumentem urzędowym, lecz wyrazem indywidualnej, specjalistycznej oceny dorobku kandydata dokonanej przez uznanego eksperta. Sformalizowane oświadczenie wiedzy recenzenta
 - Może być wyrazem interakcji naukowej
 - Aktualności i wartości opracowania/wystąpienia
 - Realności osiągnięcia celów i ich przydatności dla rozwoju, np. gospodarki, innowacyjności
-

Funkcje recenzji

- Funkcja merytoryczno-ekspercka:** Recenzja stanowi pogłębioną, specjalistyczną ocenę dorobku kandydata. Jej zadaniem jest rzetelne sprawdzenie, czy rozprawa doktorska lub osiągnięcia habilitacyjne/profesorskie spełniają ustawowe kryteria jakości i oryginalności.
 - Funkcja decyzyjna (selekcyjna):** Recenzje są podstawowym materiałem merytorycznym dla organów nadających stopnie (rad naukowych, RDN). Przykładowo, uzyskanie co najmniej dwóch pozytywnych recenzji jest niezbędnym warunkiem formalnym dopuszczenia kandydata do obrony doktoratu.
 - Funkcja gwarancyjna (kontrolna):** System recenzowania ma zapewniać obiektywizm i rzetelność procedur awansowych. Poprzez wymóg niezależności recenzenta (poufność, brak konfliktu interesów) recenzja chroni standardy nauki przed stronniczością i zapewnia, że awans otrzymają osoby faktycznie na to zasługujące.
 - Funkcja informacyjna:** Recenzja dostarcza podmiotowi doktoryzującemu lub habilitującemu oraz samej Radzie Doskonałości Naukowej szczegółowych informacji o wartości naukowej ocenianego dzieła, co pozwala na merytoryczne uzasadnienie końcowej uchwały.
-
-

Recenzent czyli ekspert?

- To nie biegły w rozumieniu art. 84 k.p.a. Podobnie , w przeciwieństwie do biegłego sądowego, który dostarcza wiadomości o faktach, recenzent dokonuje **oceny merytoryczno-jakościowej**.
 - Przymioty recenzenta:
 - 1) obiektywność;
 - 2) rzetelność;
 - 3) dokonywanie oceny zgodnie z najlepszą posiadaną wiedzą;
 - 4) poufność
-

Obszary kryzysu recenzji

1. Recenzje awansów naukowych, w tym procedurach odwoławczych

2. Recenzje wniosków projektowych

3. Recenzje publikacji naukowych

4. Recenzje prac dyplomowych i doktoratów

5. Recenzje wystąpień konferencyjnych

6. Recenzje etyczne

Wymagania formalne dotyczące recenzenta

Regulacje ustawowe :

Doktorat – art.190 ust.2 – 5 pswn

Zasada bezstronności

Zasada fachowości- status recenzenta może uzyskać osoba art. 190 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ze stopniem doktora habilitowanego lub tytułem profesora. Recenzent zobligowany jest do przeprowadzenia pogłębionej i specjalistycznej analizy rozprawy. Osoba recenzenta powinna dysponować aktualną wiedzą i dorobkiem ściśle powiązanym z tematyką doktoratu.

Zob. Wyrok **WSA w Warszawie z 3 marca 2020 r. (II SA/Wa 2076/19)** oraz Wyrok **NSA z 24 stycznia 2017 r. (I OSK 1497/16).**

Regulacje wewnętrzne

- Wraz z osobą kandydata na recenzenta należy wskazać także jego osiągnięcia naukowe lub artystyczne **uzasadniające pełnienie** roli recenzenta w danym postępowaniu.
- Recenzentem może być osoba, która jest pracownikiem zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, jeżeli Rada uzna, że osoba ta posiada **znaczące osiągnięcia** w zakresie zagadnień naukowych, których dotyczy dana rozprawa doktorska (Sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora w Instytucie Matematycznym Polskiej Akademii Nauk Rada Naukowa Instytutu Matematycznego PAN uchwałą podjętą na posiedzeniu w dniu 24.10.2019 roku ustaliła następujący sposób postępowania w sprawie nadania stopnia doktora, wraz ze zmianami dokonanyymi uchwałami Rady Naukowej z dnia 29.04.2020 roku, z dnia 14.11.2022 roku, z dnia 19.06.2023 roku oraz z dnia 19.10.2023 roku).

Wymagania formalne dotyczące recenzenta

Regulacje ustawowe :

- Habilitacja- art.221 ust.4 -6 pswn: recenzenci, spośród osób posiadających stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora oraz aktualny dorobek naukowy lub artystyczny i **uznaną renomę**, w tym międzynarodową, niebędących pracownikami podmiotu habilitującego ani uczelni, instytutu PAN, instytutu badawczego, instytutu międzynarodowego albo CMKP, których pracownikiem jest osoba ubiegająca się o stopień doktora habilitowanego

Recenzentem może być osoba niespełniająca warunków określonych w ust. 4 i 5, która jest pracownikiem zagranicznej uczelni lub instytucji naukowej, jeżeli RDN lub podmiot habilitujący uzna, że osoba ta posiada **znaczący dorobek** w zakresie zagadnień związanych z osiągnięciami osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego

-
- **Różnicowanie wymagań:** Ustawodawca stawia inne wymagania recenzentom wyznaczanym przez RDN (muszą mieć „uznaną renomę”), a inne tym wskazywanym przez uczelnie (gdzie ten wymóg nie jest wyartykułowany wprost).
-

Ustawowe ograniczenia

Art.221 ust.7. Recenzentem nie może zostać osoba, która w okresie ostatnich 5 lat

dwukrotnie nie dochowała terminu, o którym mowa w ust. 8.

Ust.8. Recenzenci, w terminie 8 tygodni od dnia doręczenia im wniosku, oceniają, czy osiągnięcia naukowe osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego odpowiadają wymaganiom określonym w [art. 219 ust. 1 pkt 2](#) (znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny) i przygotowują recenzje.

-
- Art.228 ust. 3-4 pswn –postępowanie ws. tytułu profesora
 - ust.3. RDN powołuje **5 recenzentów**, którym od dnia zlecenia jej wydania zleca **wydanie opinii** w zakresie spełnienia wymagań, o których mowa w [art. 227 ust. 1](#) albo 2.
 - ust. 4. Opinia jest wydawana w terminie 3 miesięcy
-

Uznaniowość opinii

- stwierdzenie spełnienia przez osobę ubiegającą się o nadanie tytułu profesora albo braku spełnienia przesłanki, o której mowa w art. 227 ust. 1 lit. b ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, dotyczącej uczestniczenia w pracach zespołów (co najmniej dwóch zespołów) badawczych realizujących projekty (**co najmniej dwa projekty**) finansowane w drodze konkursów krajowych lub zagranicznych lub odbycia staży (co najmniej dwóch staży) naukowych w instytucjach naukowych, w tym zagranicznych, lub prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych w uczelniach lub instytucjach naukowych (w co najmniej dwóch uczelniach lub instytucjach naukowych), w tym zagranicznych, wraz z podaniem informacji potwierdzających dane stwierdzenie.

Wybór recenzentów

- Kluczowe znaczenie dla wyboru recenzentów ma **art. 240 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce**, który wprowadza innowacyjny w Polsce mechanizm losowania. Zgodnie z nim, zespół dziedzinowy RDN przygotowuje listę kandydatów obejmującą co najmniej trzykrotność wymaganej liczby recenzentów (np. minimum 15 osób w przypadku profesury). Ostateczny wybór następuje w drodze **losowania**. Dodatkowo, techniczne aspekty tej procedury reguluje statut RDN (na podstawie art. 236 ust. 1 pkt 4 ustawy).

Porównanie ról recenzenta – teoria vs. praktyka odwoławcza

Cecha	Recenzent I instancji	Recenzent odwoławczy (wg RDN)
Przedmiot oceny	Osiągnięcia naukowe / dorobek	Legalność procedury i zasadność odwołania
Wymagane kompetencje	Ekspertcka wiedza w dyscyplinie	Wiedza prawnicza (de facto nieposiadana)
Publikacja opinii	Obowiązkowa w BIP	Brak (brak kontroli społecznej)
Wartość dowodowa	Kluczowa dla merytorycznego rozstrzygnięcia	Wątpliwa (opinia prawna osoby bez wykształcenia prawniczego)

Przyczyny kryzysu

- Brak doprecyzowania w PSWN przedmiotu opinii recenzentów odwoławczych.
- Brak rozdzielenia oceny merytorycznej (naukowej) od oceny proceduralnej (prawnej).
- Udział recenzentów-nieprawników w ocenie legalności postępowań.

Szerzej: Ł. Kierznowski, Recenzenci w odwoławczych postępowaniach awansowych w nauce, Przegląd Prawa i Administracji 2025, nr 143, s. 237-248.

Rodzające się pytania

Jaką wartość dowodową w świetle art. 75 § 1 KPA ma opinia dotycząca zagadnień prawnych sporządzona przez osobę, która nie posiada wiadomości specjalnych w zakresie prawa?

Czy wymóg sporządzania opinii przez recenzentów odwoławczych w sprawach, w których RDN i tak musi uchylić decyzję z powodów proceduralnych, nie stoi w sprzeczności z zasadą szybkości i prostoty postępowania (art. 12 KPA)?

Regulacje jednostki grantowej

Np. NCBR:

- Ekspert powinien być merytorycznie kompetentny w obszarach nauki lub przemysłu, których oceniany przez niego wnioski dotyczy. **Kompetencja merytoryczna** obejmuje znajomość dyscypliny badawczej, do której odnosi się wnioski, w tym najnowszej literatury oraz aktualnego stanu badań i wykorzystania ich w przemyśle. Wskazane jest, by ekspert posiadał w danej tematyce **własne doświadczenie praktyczne**.

<https://share.google/faH9cMeLjQbs0USlv>

Regulacje wydawnicze

- Recenzenci, oceniając tekst, wypełniają **formularz** recenzyjny. Recenzenci nie mogą być afiliowani w tej samej instytucji co autor artykułu.

Recenzja ma **funkcję opiniodawczą**, co oznacza, że ostateczną decyzję dotyczącą przyjęcia tekstu do druku podejmuje Zespół Redakcyjny.

- Redaktor Tematyczny wysyła zaproszenia do odpowiednich recenzentów. Wymaganych jest co najmniej dwóch recenzentów do jednego tekstu. Recenzenci **nie mogą być afiliowani w tej samej instytucji co autor artykułu.**
- Jeśli potencjalni recenzenci uznają zaproszenie do współpracy jako zgodne z ich wiedzą i kompetencjami oraz **nie dostrzegają konfliktu interesów**, wówczas mogą je zaakceptować.

[Procedura recenzowania - O czasopiśmie - Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego - Czasopisma - PwE](#)

-
- Mogą pojawiać się oświadczenia o braku konfliktów – np. [Procedura recenzowania - Zarządzanie Publiczne](#),
 - **Standardy obiektywności**
Recenzje powinny być wykonane obiektywnie. Krytykę personalną autora uznaje się za niewłaściwą. Recenzenci powinni jasno wyrażać swoje poglądy, popierając je odpowiednimi argumentami.
 - **Poufność**
Wszystkie recenzowane prace muszą być traktowane jak dokumenty poufne. Nie można ich okazywać ani dyskutować na ich temat z innymi osobami niż upoważniony do tego sekretarz redakcji (np. Studia i Materiały Wydziału Zarządzania UW)

Wymagania dla czasopism wynikające z indeksacji

- W Index Copernicus recenzja naukowa jest używana do określenia czy artykuł nadaje się do publikacji.
 - Czasopisma publikowane przez Index Copernicus stosują model podwójnie ślepej recenzji naukowej. Zgodnie z celami i misją czasopisma, artykuły są zazwyczaj recenzowane przez dwóch niezależnych ekspertów akademickich, a dodatkowe recenzje mogą być poszukiwane, aby zapewnić wysoką jakość, znaczenie i rygor akademicki.
 - Proces **podwójnie ślepej recenzji naukowej**.
-

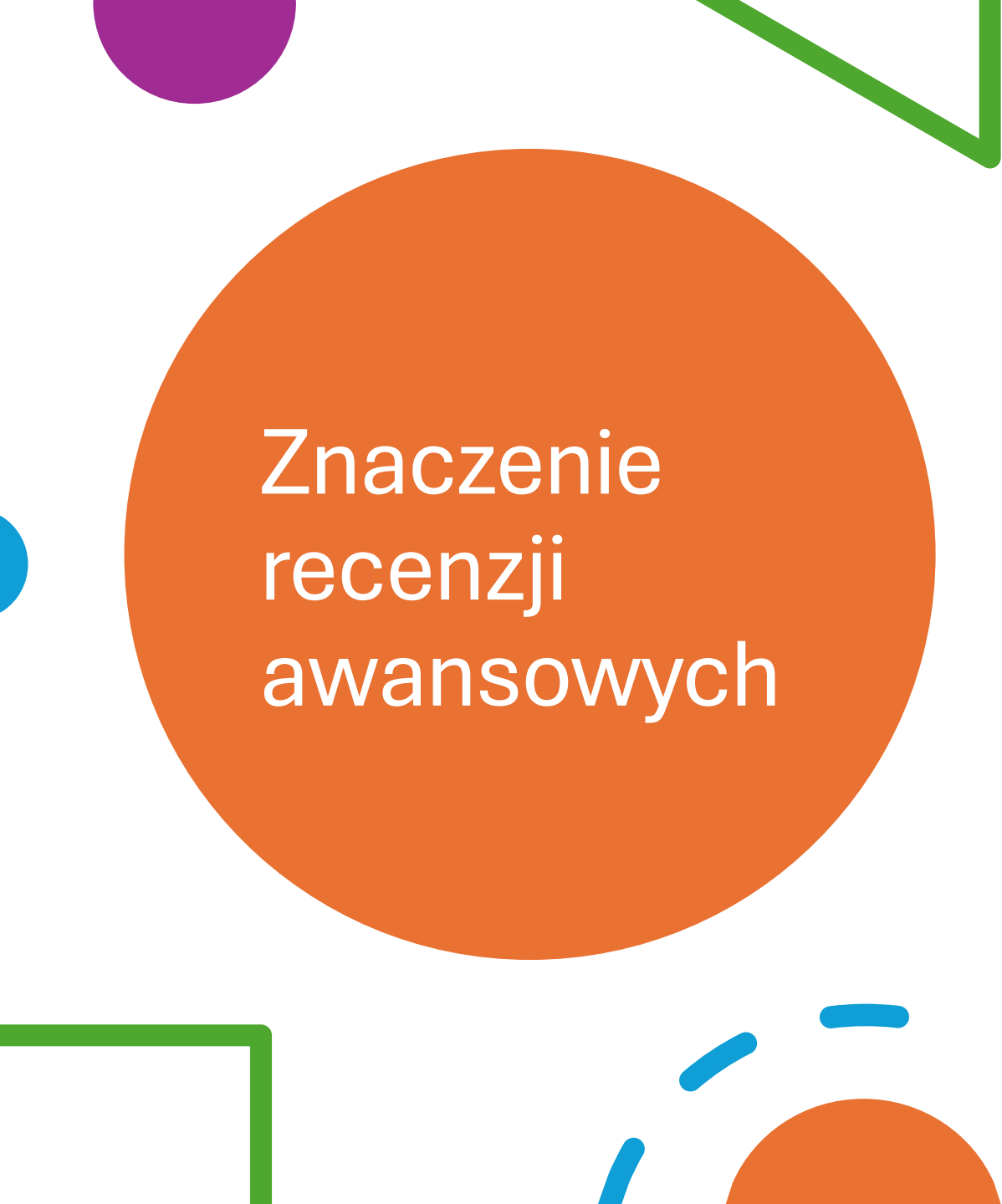

Regulacje wewnętrzne

Np. w odniesieniu do pracy dyplomowej:

- 1. Od oceniających pracę oczekuje się ustosunkowania do wszystkich wymienionych **pytań w formie rozwiniętej wypowiedzi**.
- 2. Ocena pracy jest **dwustopniowa** – recenzent punktuje poszczególne cechy pracy, co pozwala określić przybliżoną ocenę końcową oraz merytorycznie uzasadnia, co stwarza podstawy do wystawienia ostatecznej oceny.
- 3. Punktacja oddzielnie odnosi się do wartości merytorycznej pracy (treści) i oddzielnie do oceny jej strony technicznej (formy). Do obydwu punktacji stosuje się niezależne minimum punktów, decydujące, czy praca może być pozytywnie oceniona.
- 4. Ten sam formularz pracy stosuje się do oceny prac licencjackich i magisterskich. Ocena pracy odnosi się do poziomu studiów. Punktacja i ocena pracy powinna uwzględniać różnice w wymaganiach, jakie stawiane są przed pracami dyplomowymi i magisterskimi.

(WNE UW - [Załącznik_A_-_Pytania_w_recenzji_pracy_dyplomowej_wraz_ze_skala_punktow_i_oceny.pdf](#), zob. też [wytyczne_recenzje_APD.pdf](#))

Znaczenie recenzji awansowych

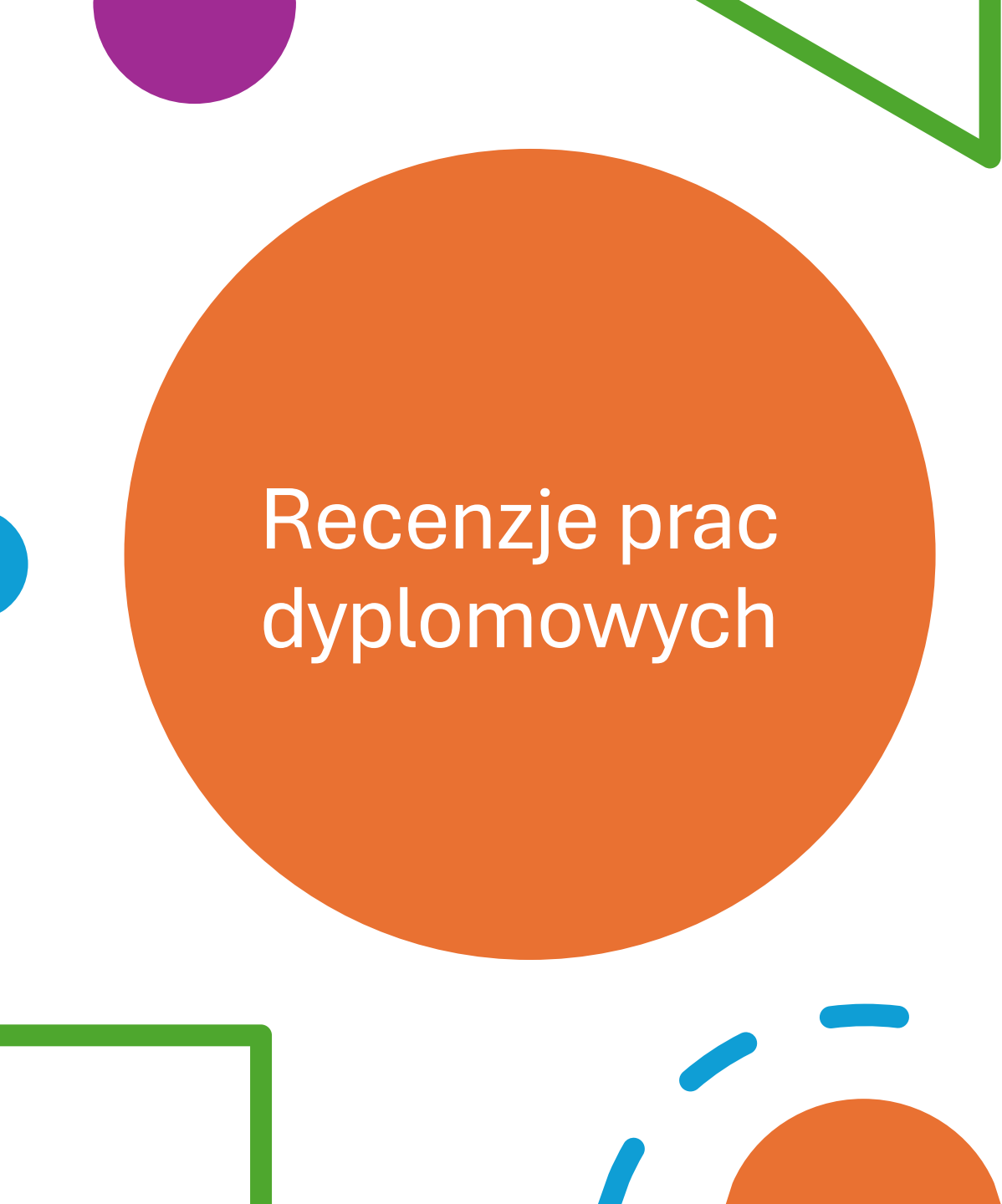
- Fundament merytoryczny rozstrzygnięć:** Recenzje stanowią podstawowy materiał merytoryczny, na podstawie którego organy decyzyjne (rady naukowe uczelni, instytutów lub Rada Doskonałości Naukowej) podejmują uchwały o nadaniu stopni i tytułów naukowych.
- Narzędzie kontroli jakości (ocena ekspercka):** Recenzja jest formą zewnętrznej, specjalistycznej weryfikacji dorobku kandydata, zapewniającą, że stopnie i tytuły otrzymują wyłącznie osoby spełniające wysokie standardy naukowe lub artystyczne.
- Kluczowy dowód w procedurze:** Opinie recenzentów mają status istotnego dowodu w sprawie. W niektórych przypadkach ich rola jest decydująca – np. w przewodzie doktorskim uzyskanie co najmniej dwóch pozytywnych recenzji jest niezbędnym warunkiem dopuszczenia kandydata do obrony.
- Gwarancja rzetelności systemu awansowego:** Dzięki wymogom obiektywności, bezstronności i niezależności recenzentów, recenzja chroni transparentność procesów awansowych i zapobiega konfliktom interesów w świecie nauki.

Recenzje wniosków projektowych

Recenzenci oceniają nie tylko sam pomysł, ale też realność budżetu, harmonogram i doświadczenie zespołu.

- **Krajowe:** np. recenzje dla NCN (Narodowe Centrum Nauki) czy NCBR.
- **Międzynarodowe:** np. w ramach programów Horizon Europe czy grantów ERC.
- **Kluczowe kryteria:** Innowacyjność, wpływ (*impact*) oraz stosunek jakości do ceny.

Recenzje prac dyplomowych

- Prace dyplomowe: recenzja promotora i recenzenta
- Problem: wąskie gardło specjalistów a mnogość bronionych prac
- A może tak wprowadzenie **recenzji międzyinstytutowych lub międzyuczelnianych** (online), co zwiększyłoby obiektywizm, choć logistycznie mogłoby pogłębić problem "wąskiego gardła,,?

Recenzje wystąpień konferencyjnych

- abstrakt przechodzi przez ręce komitetu naukowego
- zazwyczaj są to szybkie recenzje punktowe
- decydują o formie prezentacji (referat, poster) lub odrzuceniu

Recenzje etyczne

Wykonywane przez Komisje Bioetyczne lub Komisje ds. Etyki Badań.

Przedmiotem jest ocena **bezpieczeństwa i etyki** (np. w przypadku badań na ludziach, zwierzętach lub danych wrażliwych).

Problem: Zamiast głębokiej refleksji nad etyką badania, recenzenci skupiają się na poprawności technicznej zgód RODO i dokumentacji formalnej. To sprawia, że recenzja etyczna bywa postrzegana jako "zło konieczne" i przeszkoda urzędnicza, a nie realna ochrona podmiotów badań.

Rodzaj recenzji

Główny cel

Kto ocenia?

Grantowa

Przydzielenie finansowania

Eksperti dziedzinowi (często zagraniczni)

Konferencyjna

Selekcja wystąpień

Komitet Naukowy Konferencji

Etyczna

Ochrona praw badanych

Komisje etyczne (często interdyscyplinarne)

Wydawnicza

Decyzja o druku książki

Samodzielni pracownicy naukowci (dr hab., prof.)

Wymaga formalne dotyczące recenzji

- W zakresie awansów – brak regulacji ustawowej
- W zakresie podmiotów grantowych – są (np. NCBR-Ocena merytoryczna powinna być **logicznie spójna i rzeczowa**, a jej konkluzje jasne i jednoznaczne. Należy unikać cytowania treści wniosku w polach uzasadnień, wskazane jest natomiast odwoływanie się do poszczególnych jego części, na przykład: „opis zakresu i sposobu realizacji prac do wykonania (tabela nr 1 na str. 8) nie jest spójny”. Należy **unikać używania kolokwializmów** w uzasadnieniach.)

Wewnętrzne regulacje uczelniane ws. recenzji prac doktorskich

Po sptynięciu recenzji Przewodniczący rady dyscypliny weryfikuje recenzje pod względem spełniania wymogów formalnych.

W przypadku gdy otrzymana recenzja:

- 1) nie zawiera konkluzji o spełnieniu bądź niespełnieniu warunków ustawowych,
- 2) zawiera inne uchybienia formalne,
- przewodniczący rady dyscypliny może zwrócić się do recenzenta o uzupełnienie recenzji.

Etapy postępowania w sprawie o nadanie stopnia doktora osobom, które po ukończeniu kształcenia w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych UJ ubiegają się o nadanie stopnia doktora na Uniwersytecie Jagiellońskim w dyscyplinie historia

- Recenzję przedstawia się w formie pisemnej, wraz z wersją elektroniczną, w terminie wskazanym w umowie, nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia doręczenia rozprawy doktorskiej.
- Recenzja powinna zostać przygotowana w języku polskim. W przypadku, gdy recenzja jest przygotowywana przez recenzenta będącego obcokrajowcem dopuszcza się przygotowanie recenzji w języku angielskim. Recenzja ta powinna zostać przetłumaczona przez tłumacza przysięgłego na język polski.
- Recenzja powinna zawierać szczegółowo uzasadnioną ocenę rozprawy doktorskiej, wraz jednoznaczną konkluzją końcową dotyczącą spełnienia lub niespełnienia wymogów prawnych w kwestii nadania stopnia doktora.

Załącznik do uchwały nr 488 Senatu UŚ z dnia 23 stycznia 2024 r.
Szczegółowy tryb postępowania w sprawie nadania stopnia doktora

Wnioski recenzenta o uzupełnienie/poprawę

- Recenzja może zawierać wnioski dotyczące **uzupełnienia lub poprawy rozprawy doktorskiej**. Rada naukowa dyscypliny w drodze uchwały może wyrazić zgodę na uzupełnienie lub poprawienie rozprawy, wyznaczając termin, nie dłuższy niż sześć miesięcy, w którym ma to nastąpić. Uzupełnioną lub poprawioną rozprawę doktorską kandydat przedkłada radzie naukowej dyscypliny prowadzącej postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora, która kieruje ją do ponownej oceny przez tych samych recenzentów. Recenzenci przedstawiają recenzję uzupełnionej lub poprawionej rozprawy doktorskiej, w terminie miesiąca od dnia zlecenia sporządzenia tej recenzji.

Załącznik do uchwały nr 321/L/2023 Senatu PW z dnia 29 marca 2023 r.

Dobre praktyki czy standardy etyczne?

- **Obiektywne przedstawienie treści**

Recenzja musi rzetelnie relacjonować zawartość, główne tezy oraz konkluzje recenzowanego dzieła lub dorobku naukowego.

- **Szczegółowa analiza**

Należy poddać ocenie poszczególne składniki dokumentacji, w tym zwłaszcza zawarte w niej tezy naukowe oraz (w przypadku wniosków) dezyderaty.

- **Ekspertskie uzasadnienie**

Każda ocena cząstkowa powinna być poparta merytorycznymi argumentami.

-
- **Zakaz zdawkowości:** Recenzja nie może być powierzchowna ani zbyt krótka.
 - **Zgodność ze standardami:** Objętość tekstu powinna odpowiadać normom przyjętym dla danego typu procedury (np. awansowej, wydawniczej czy grantowej).
 - **Jednoznaczność wniosku:** Recenzja musi kończyć się jasną konkluzją – pozytywną lub negatywną (chyba że procedura przewiduje ocenę warunkową).
 - **Spójność wewnętrzna:** Konkluzja musi wynikać z części analitycznej.
 - *Niedopuszczalne:* Wystawienie oceny pozytywnej przy przewadze zarzutów w treści recenzji.
 - **Uzasadnienie końcowe:** Całość argumentacji musi logicznie prowadzić do sformułowanego na końcu wniosku.

-
- **Obiektywizm i brak emocji:** Recenzja powinna być wolna od tonu emocjonalnego, złośliwości oraz osobistych uprzedzeń.
 - **Rzetelność pochwał i krytyki:** Niedopuszczalne jest stosowanie "pochwał bez pokrycia" oraz jawna nieobiektywność w ocenie.
 - **Kultura naukowa:** Krytyka powinna być konstruktywna i oparta wyłącznie na przesłankach merytorycznych.
 - **Opinia warunkowa:** Jeśli przepisy na to pozwalają, recenzent może wydać ocenę warunkowo pozytywną, uzależnioną od wprowadzenia konkretnych poprawek.
 - **Obowiązek weryfikacji:** W przypadku opinii warunkowej, recenzent ma prawo, a nieraz obowiązek, do ponownego sprawdzenia poprawionego dzieła.

-
- **Dotrzymywanie terminów:** Recenzja musi zostać sporządzona i dostarczona zamawiającemu w czasie określonym w umowie lub przepisach.
 - **Ustalenie nowego terminu:** Ewentualne opóźnienie wymaga uzgodnienia nowego, możliwie najkrótszego terminu realizacji zadania.
 - **Izolacja od innych recenzentów:** W trakcie przygotowywania opinii recenzent nie powinien dążyć do poznania personaliów pozostałych osób oceniających w tym samym postępowaniu.
 - **Zakaz współpracy merytorycznej:** Nawet jeśli recenzent pozna tożsamość innych ekspertów, nie wolno mu konsultować z nimi swojej pracy.

Przejawy kryzysu

- Recenzenci często skupiają się na punktach MNiSW, wskaźniku Impact Factor czy listach czasopism, zamiast oceniać realne wyniki badań i wnioski. Kryzysem jest ocenianie dorobku przez pryzmat prestiżu wydawnictwa, a nie wartości naukowej zawartej w tekście.
- Nieterminowość
- Podważanie autorytetu RDN
- „Koleżeńskie” / „grzecznościowe” recenzje
- Nierzetelność formalna
- Łamanie poufności
- Traktowanie materiału recenzyjnego jako „źródła inspiracji”
- Unikanie jednoznacznych, surowych ocen merytorycznych z obawy przed reakcją środowiska i stygmatyzacją
- Tworzenie własnych „testów”
- Przymuszanie do cytowań

Skutki kryzysu w recenzowaniu

Opóźnianie
awansów

Dewaluacja
stopni/tytułów
naukowych

Zamach na
wolność nauki

Utrata autorytetu

Poczucie
niesprawiedliwości

Zgorzkniałość-
rewanżyzm

Ucieczka talentów

Skutki kryzysu w aspekcie czasu

Obszar	Skutek krótkofalowy	Skutek długofalowy (systemowy)
Kariera	Frustracja z powodu odrzucenia tekstu.	Feudalizm naukowy – młodzi zależą całkowicie od humoru „starych” recenzentów.
Wiedza	Błędny artykuł w czasopiśmie.	Erozja prawdy – nauka zaczyna przypominać ideologię lub marketing.
Instytucje	Niższy ranking uczelni.	Utrata finansowania publicznego – społeczeństwo nie chce płacić na naukę, która „kłamie”.

Postulaty de lege lata i de lege ferenda

- warsztaty tematyczne
- wprowadzenie recenzowania jako oficjalnego elementu dorobku naukowego, podlegającego punktacji przy ewaluacji dyscyplin i jednostek (obecnie recenzowanie jest często traktowane jako „praca niewidoczna”)
- podniesienie stawek za recenzje w postępowaniach awansowych i grantowych, tak aby odzwierciedlały one nakład pracy i ekspercką wiedzę.

- częstsze angażowanie recenzentów zagranicznych, nie tylko w postępowaniach profesorskich, ale także habilitacyjnych i doktorskich, co ma ograniczyć lokalne układy i konflikty interesów, co jednak jest uwarunkowane koniecznością biegłości w polskim porządku prawnym albo dziedzictwie kulturalnym, largo (w zależności od dyscypliny)

A może tak...

- zakaz udziału recenzentów w głosowaniu nad nadaniem stopnia/tytułu. Ich rolą jest wyłącznie dostarczenie recenzji/opinii ??
- wprowadzenie **obligatoryjnego arkusza oceny merytorycznej** z wagami dla poszczególnych kryteriów (metodologia, innowacyjność, warsztat) z miejscem do uwag???